

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 5631 від 07.06.2021
Народні депутати України
С. Євтушок, О. Кучеренко, Н. Приходько

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до деяких статей Регламенту Верховної Ради України (щодо повноважень Голови Верховної Ради України)»

У Головному управлінні розглянуто поданий законопроект, в якому пропонуються зміни до ст. ст. 27 та 37 Регламенту Верховної Ради України (далі - Регламент). Метою поданого проекту, як це зазначено у п. 2 пояснювальної записки до нього, є *«розкриття шляхів удосконалення повноважень Голови Верховної Ради України, визначених Регламентом Верховної Ради України»*.

На момент підготовки висновку законопроект не включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 02.02.2021 № 1165-IX.

За результатами розгляду даного проекту Головне управління вважає за необхідне зазначити наступне.

1. У проекті пропонується доповнити п. 10 ч. 1 ст. 27 Регламенту (розділ І) положенням, що *головуючий* на пленарному засіданні Верховної Ради має утримуватися від власних зауважень, коментарів, пропозицій чи оцінок щодо рішень, які приймаються шляхом голосування.

Крім того, у проекті містяться зміни до ст. 37 Регламенту (розділ ІІ проекту). У новій ч. 3 ст. 37 Регламенту передбачається, що *«перед початком голосування головуючим чітко та розбірливо здійснюється відповідне оголошення за визначеною формою. Оголошення про початок голосування починається зі слів «Ставиться на голосування пропозиція про», продовжується зачитуванням рішення, щодо якого проводиться голосування, та закінчується фразою «Прошу народних депутатів визначитись шляхом голосування». При здійсненні оголошення головуючому забороняється у будь-який спосіб спонукати депутатів до певного результату голосування, змінювати чи доповнювати його форму, озвучувати будь-які інші коментарі до закінчення голосування»*.

1.1. Виходячи з назви проекту, запропоновані в ньому зміни мали б стосуватися повноважень Голови Верховної Ради України. Натомість, новелами

проекту передбачається коригування повноважень головуючого на пленарному засіданні Верховної Ради України. Варто враховувати, що функція головування на пленарних засіданнях може виконуватись не лише Головою Верховної Ради України, а й його заступниками при настанні відповідних умов, передбачених у ч. ч. 2 та 3 ст. 80 Регламенту. Отже, назва проекту не повною мірою відповідає його змісту.

1.2. У проекті пропонується встановити, що головуючий «утримується від власних зауважень, коментарів, пропозицій чи оцінок щодо рішень, які приймаються шляхом голосування» (запропонована нова редакція п. 10 ч. 1 ст. 27 Регламенту). Однак слід брати до уваги, що певні зауваження, коментарі чи пропозиції головуючого можуть бути необхідними для забезпечення правильного розгляду питань (наприклад, для реалізації повноважень, передбачених п. 1 ч. 1 ст. 27 Регламенту), тому позбавлення головуючого можливості їх робити виглядає нераціональним.

Окрім цього, у проекті не враховується, що відповідно до ч. 1 ст. 28 Регламенту «Права головуючого на пленарному засіданні Верховної Ради» головуючому на пленарному засіданні Верховної Ради України надане право вносити пропозиції з процедурних питань щодо ходу пленарного засідання, які ставляться на голосування першими; підсумовувати обговорення питань; ставити уточнюючі запитання промовцю на пленарному засіданні щодо фактичних помилок, допущених у його виступі тощо. Таким чином, ст. 28 Регламенту дає головуючому право на висловлення певних зауважень, коментарів, запитань та пропозицій. Тому прийняття запропонованих змін призведе до непорозумінь під час правозастосування, адже приписи ст. ст. 27 та 28 Регламенту щодо прав та обов'язків головуючого на пленарному засіданні Верховної Ради України не повною мірою узгоджуватимуться між собою.

На нашу думку, у даному випадку доцільними можна було б вважати лише такі доповнення п. 10 ч. 1 ст. 27 Регламенту, які б зобов'язували головуючого утримуватись від будь-яких слів чи виразів, які можна витлумачити як вказівку чи заклик підтримати чи не підтримати певну пропозицію (рішення, проект акту тощо).

1.3. У проекті пропонується дослівно закріпити форму оголошення головуючим про початок голосування (зміни до ст. 37 Регламенту - розділ II проекту). Ця пропозиція викликає заперечення, адже у разі її прийняття навіть незначний вербальний відступ від запропонованої словесної форми під час проведення голосування (на кшталт: «На голосування ставиться...» замість «Ставиться на голосування...», або «Прошу народних депутатів шляхом голосування визначитись» замість «Прошу народних депутатів визначитись шляхом голосування») вважатиметься порушенням Регламенту та, наприклад, може стати формальним приводом для притягнення головуючого на пленарному засіданні Верховної Ради України до відповідальності за порушення вимог Регламенту, хоча насправді у зазначених випадках неправомірної поведінки головуючого не буде.

2. Законопроект також має певні недоліки техніко-юридичного характеру. Зокрема, проект складається з чотирьох розділів, які нумеруються римськими цифрами. У першому-третьому розділах викладені зміни до Регламенту, у четвертому - положення щодо набрання законом чинності.

Звертаємо увагу, що відповідно до Правил оформлення проектів законів та додержання основних вимог законодавчої техніки (Методичні рекомендації)¹ від 27.11.2014 у законі, до якого вносяться зміни, обов'язково зазначається джерело опублікування - Відомості Верховної Ради України. Натомість, за структурою проекту, джерело опублікування зазначено у першому розділі, де містяться зміни до ст. 27 Регламенту. Проте, наведення в проекті джерела опублікування має стосуватися не окремої статті Регламенту, а всіх змін, що пропонуються в проекті.

Крім того, зміни до двох статей Регламенту містяться у трьох розділах проекту, але відповідно до Методичних рекомендацій² проект має складатися з двох розділів або пунктів. Перший має містити приписи про внесення змін до відповідного закону, другий - термін набрання чинності (введення в дію) законом, що приймається, та доручення, що зумовлені його прийняттям. Тому вважаємо, що й сама структура проекту не відповідає усталеній практиці оформлення законопроектів.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик. О. Карпенко

¹ Див. абз. 1 п. 2 розділу 3 Правил оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації) // <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0002451-06/print>

² Див. там само: абз. 1 п. 3 розділу 3 Правил оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації)

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЙВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B4200C444CE01
Дійсний до: 12.11.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/03-2021/301458 від 28.09.2021

656796